

Bryssel, 4. kesäkuuta 2026
(OR. en)

9974/26

CORDROGUE 72
SAN 373
COSI 90
RELEX 756
UD 164
EUROPOL
EUDA

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 4. kesäkuuta 2026

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Päätelmät EU:n huumausainestrategian yhteisestä toteuttamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4179. istunnossaan (oikeus- ja sisäasiat) 4. kesäkuuta 2026 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n huumausainestrategian yhteisestä toteuttamisesta.

Neuvoston päätelmät EU:n huumausainestrategian yhteisestä toteuttamisesta

Vastauksena huumausaineiden käytön, huumausaineisiin liittyvien haittojen ja laittoman huumausainekaupan aiheuttamiin kasvaviin terveys-, turvallisuus- ja yhteiskunnallisiin haasteisiin neuvosto hyväksyi EU:n huumausainestrategian¹ ja huomioi samalla maaliskuussa 2026 hyväksytyissä neuvoston päätelmissä korostetut seikat. Näyttöön perustuvassa strategiassa sovelletaan koko hallinnon ja koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa. Sillä pyritään tasapainottamaan tarjonnan, kysynnän, ja haittojen vähentämistä sekä maksimoimaan synergiat ja edistämään yhdenmukaisuutta paikallisella, kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla ja niiden välillä kunnioittaen kaikilta osin EU:n arvoja, kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia.

I Tehokas politiikka edellyttää tehokasta täytäntöönpanoa

Nämä neuvoston päätelmät muodostavat EU:n huumausaineita koskevan täytäntöönpanokehyksen, jäljempänä 'täytäntöönpanokehys'. Sen avulla muunnetaan strategiaan sisältyviä prioriteetteja konkreettisiksi sitoumuksiksi ja toimiksi ja täydennetään niitä sekä toteutetaan kaikki viisi pilaria: 1) varautumisen ja vastatoimien tehostaminen, 2) kansanterveyden suojeleminen, 3) turvallisuuden parantaminen ja yhteiskunnan suojeleminen, 4) riskeihin ja haittoihin puuttuminen sekä 5) vahvojen kumppanuuksien luominen.

Täytäntöönpanokehys ohjaa EU:n kollektiivista työtä tulevina vuosina. Luomalla yhteyksiä poliittisten, strategisten, toimintapoliittisten ja operatiivisten tasojen välille ja ottamalla mukaan terveydenhuollon, lainvalvonnan, oikeuden, koulutuksen, sosiaaliasioiden, kehitysyhteistyön ja ympäristön käsittäviä aloja sekä erilaisia toimijoita, kuten kansalaisyhteiskunnan, tiedeyhteisön ja yksityiset toimijat, täytäntöönpanokehyksellä on tarkoitus saada aikaan yhdistävä vaikutus paikallisella, kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla keskittyen jatkuvasti näyttöön perustuvien, mitattavissa olevien ja todellisten vaikutusten aikaansaamiseen. Neuvosto korostaa EU:n huumausainestrategiaan ja täytäntöönpanokehykseen perustuvan tehokkaan yhteistyön ja koordinoinnin merkitystä sekä EU:n toimielimissä ja elimissä että niiden välillä kaikilla huumausainepolitiikan kannalta merkityksellisillä aloilla.

¹ 7066/26 & 15573/25.

Prioriteettien saavuttamisen varmistamiseksi täytäntöönpanokehyksellä olisi tarvittaessa edistettävä sellaisten uusien toimenpiteiden kehittämistä, joissa otetaan huomioon uudet ja tulevat tarpeet ja haasteet. Tämä olisi tehtävä käytännöllisin, näyttöön perustuvien ja tulossuuntautuneiden keinoin hyödyntäen samalla parhaalla mahdollisella tavalla olemassa olevia mekanismeja, välineitä ja prosesseja.

Täytäntöönpanokehyksessä hyödynnetään seuraavia kolmea tärkeintä osatekijää: – pääasiassa turvallisuutta koskevan pilarin osalta: 1) EU:n toimintasuunnitelma huumekaupan torjumiseksi² ja EMPACTin huumeainekauppaa koskevat prioriteetit samalla varmistaen niiden väliset synergiat, joita voidaan täydentää kohdennetuilla lisätoimilla; – kaikkien pilarien osalta: 2) olemassa olevat mekanismit, välineet ja prosessit, joita hyödynnetään täysimääräisesti; – kysynnän vähentämisen sekä riskien ja haittojen vähentämisen alalla: 3) kehitettävät innovatiiviset yhteistyöhankkeet, joilla edistetään jäsenvaltioiden, EU:n virastojen ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden välistä yhteistyötä yhteistä etua koskevissa asioissa ja korjataan täytäntöönpanon puutteita.

Näiden osatekijöiden käyttöönotto esitetään näiden neuvoston päätelmien LIITTEESSÄ.

II Poliitiikan tehokkuutta ei voida olettaa – sitä on mitattava ja tarkasteltava tarvittaessa

Täytäntöönpanokehyksen edistymistä olisi seurattava ajan mittaan, mikä mahdollistaisi näyttöön perustuvan tarkastelun ja tarvittaessa suunnan muuttamisen.

Euroopan unionin huumevirastoa (EUDA) pyydetään kartoittamaan nykyiset indikaattorinsa suhteessa strategian tavoitteisiin ja arvioimaan, ovatko mahdolliset lisäindikaattorit tarpeen täytäntöönpanon seurannan helpottamiseksi EU:n ja kansallisella tasolla.

² 16353/25.

Täytäntöönpanon seurannalla olisi minimoitava jäsenvaltioille aiheutuva lisärasite hyödyntämällä paremmin jo kerättyjä tietoja, samalla kun tunnustetaan, että tehokas seuranta edellyttää jäsenvaltioilta riittäviä tietoja.

Komission olisi seurattava huumausaineita koskevan EU:n strategisen kehyksen täytäntöönpanoa ja otettava samalla huomioon jäsenvaltioiden ja EUH:n toimittamat tiedot, datan ja analyysin sekä EU:n huumevirastolta, Europolilta, muilta EU:n virastoilta ja elimiltä sekä kansalaisyhteiskunnalta saatavat tiedot. Tiivis yhteistyö ja koordinointi ovat olennaisen tärkeitä tällä alalla, kun otetaan huomioon, että asiaa koskevat toimivaltuudet ovat toisiinsa läheisesti sidoksissa EU:n ja kansallisella tasolla. Koordinoinnin helpottamiseksi ja tarvittavien toimintapoliittisten jatkotoimien, myös seurannan, toteuttamiseksi komission, EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion ja huumausainepolitiikasta vastaavana neuvoston valmisteluelimenä toimivan horisontaalisen huumausainetyöryhmän olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä. Horisontaalinen huumausainetyöryhmä helpottaa tietojen jakamista strategian sisältämien strategisten prioriteettien täytäntöönpanosta kansallisella tasolla. Yhteistyöhankkeiden osalta tämä tehdään ottaen huomioon jäsenvaltioiden, virastojen ja muiden kyseisiin hankkeisiin osallistuvien sidosryhmien toimittamat tiedot. Strategian täytäntöönpanoa koskevat päivitykset ja keskustelut otetaan säännöllisesti horisontaalisen huumausainetyöryhmän esityslistalle sen kuitenkaan rajoittamatta tarvittaessa muissa neuvoston valmisteluelimissä käytäviä tällaisia keskusteluja.

Täytäntöönpanokehyksen arviointi olisi sisällytettävä EU:n huumausainestrategiaa koskevaan yleiseen selvitykseen, jonka odotetaan valmistuvan vuoden 2032 loppuun mennessä, ja siinä olisi otettava huomioon seurantaprosessista saadut tiedot ja yhteistyöhankkeiden täytäntöönpanosta saadut kokemukset.

1. EU:n toimintasuunnitelma huumekaupan torjumiseksi

Neuvosto hyväksyy huumekaupan torjumista koskevan EU:n toimintasuunnitelman ottaen huomioon seuraavat seikat: Tämä hyväksyntä ei vaikuta asiaan liittyvillä aloilla kehitettyihin toimiin tai prosesseihin eikä eri sidosryhmien rooleihin, vastuisiin ja toimeksiantoihin. Sen täytäntöönpanossa on kunnioitettava myös EU:n virastojen toimeksiantoja, eikä siinä saa rajoittaa niiden toimeksiantojen tarkistamisesta tulevaisuudessa käytäviä keskusteluja. Huumekaupan torjumista koskeva toimintasuunnitelma on olennainen osa täytäntöönpanokehystä. Neuvosto toteaa, että toimintasuunnitelmassa painotetaan voimakkaasti operatiivista yhteistyötä ja siinä määriteltyjen toimien laatua ja merkityksellisyyttä.

Toimintasuunnitelmassa esitetään EU:n ja kansallisella tasolla vuosina 2026–2030 tarvittavat keskeiset toimet. On huomattava, että jäsenvaltiot totesivat jo toimintasuunnitelman alustavan tarkastelun aikana, että huumekauppaan puuttumisessa olisi painotettava muun muassa seuraavia seikkoja: vahvistettava ”seuraa rahaa” -periaatetta; vahvistettava merellistä ulottuvuutta eurooppalaisen satama-allianssin avulla sekä tehostamalla ja laajentamalla huumausaineiden merikuljetusten analysointi- ja torjuntakeskuksen (MAOC-N) toimintaa ottaen asianmukaisesti huomioon sen toimeksianto ja toiminta sekä sen jäsenten tehtävät ja vastuut; syvennettävä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia erityisesti posti- ja pakettipalvelujen tarjoajien kanssa; vahvistettava yhteistyötä teknologiayritysten kanssa verkkokrytoinnin ehkäisemiseksi erityisesti alaikäisten osalta muun muassa entistä parempien havaitsemisvälineiden avulla; sekä parannettava lainvalvonta-, tulli- ja oikeusviranomaisten välistä tietojenvaihtoa. Myös uusiin operatiivisiin haasteisiin, kuten suurnopeusalusten väärinkäyttöön sekä uppo- ja puoliuppoalusten käyttöön, ja parhaiden käytäntöjen vaihdon edistämiseen, mukaan lukien laittomien huumausaineiden tuotantolaitosten purkaminen, olisi kiinnitettävä enemmän huomiota.

Neuvosto toteaa, että huumekaupan torjumista koskeva EU:n toimintasuunnitelma pannaan osittain täytäntöön muun muassa Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) puitteissa kehitettyjen operatiivisten toimien avulla ja että keskinäinen yhdenmukaisuus on varmistettava. Näin ollen neuvosto pyytää komissiota edistämään toimivaltansa puitteissa tätä yhdenmukaisuutta ottamalla mahdollisimman kattavasti huomioon EMPACTin prioriteetit, vetäjät ja toimien johtajat toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa ja tunnustamaan samalla Europolin laatiman vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevan Euroopan unionin uhkakuva-arvion (EU-SOCTA) tulokset operatiivisten toimien vahvistamisen ensisijaiseksi perustaksi. Lisäksi neuvosto kannustaa komissiota pyytämään asiaankuuluvia komission rahoittamia EU:n verkostoja ja asiantuntijaryhmiä ottamaan työohjelmissaan huomioon sitoumuksen osallistua (myös yksittäisten toimien johtajana tai avustavana johtajana) toimintasuunnitelmaan liittyviin EMPACTin toimiin, mikä vahvistaisi EMPACTia ja tukisi sen operatiivisten toimintasuunnitelmien toteuttamista.

Neuvosto korostaa toimintasuunnitelman ei-tyhjentävää luonnetta ja erityisesti jäsenvaltioiden tai EU:n tasolla toteutettujen muiden turvallisuuteen liittyvien aloitteiden merkitystä.

Toimintasuunnitelmaa voidaan täydentää EU:n toimielinten, elinten, virastojen ja jäsenvaltioiden määrittämällä muilla kohdennetuilla lisätoimilla ottaen huomioon tuleva kehitys ja arvioinnit, kuten yhdennentoista keskinäisen arviointikierroksen tulokset ja Eurojustin panos oikeudelliseen ulottuvuuteen. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä vahvistettuun ja kansainvälisesti koordinoituun rikostutkintaan, jotta voidaan tehokkaasti vähentää järjestäytynyttä huumausainerikollisuutta tunnistamalla rikollishierarkiat, rahavirrat, logistiikkareitit ja siihen kytkeytyvät liittyvät rikollisjärjestöt.

Komission olisi seurattava huumekaupan torjumista koskevan EU:n toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa, myös täydentäviä toimia, ja otettava huomioon jäsenvaltioiden ja EUH:n toimittamat tiedot sekä EUDAlta, Europolilta, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastolta (Eurojust) ja muilta asiaankuuluvilta EU:n virastoilta ja elimiltä saatavat tiedot sekä raportoitava säännöllisesti neuvostolle horisontaalisessa huumausainetyöryhmässä. Muut asiaankuuluvat neuvoston valmisteluelimet tukevat tarvittaessa toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa, erityisesti sisäisen turvallisuuden operatiivisen yhteistyön pysyvä komitea (COSI), etenkin huumausainekauppaa koskevien EMPACTin prioriteettien täytäntöönpanoon liittyvien operatiivisen yhteistyön näkökohtien osalta, poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa käsittelevä koordinointikomitea (CATS), lainvalvontatyöryhmä, rikosoikeusyhteistyöryhmä ja tulliliittotyöryhmä. Kehyksen olisi oltava riittävän joustava, jotta siinä voidaan ottaa huomioon tulevat tarpeet ja pyytää toimijoita osallistumaan silloin, kun se katsotaan tarpeelliseksi.

Jotta voidaan varmistaa koordinoitu ja jatkuva tuki huumekaupan torjumista koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanolle, neuvoston peräkkäisiä puheenjohtajavaltioita pyydetään neuvoston pääsihteeristön tuella käsittelemään toimintasuunnitelman mukaisia prioriteetteja yhteistyössä komission ja tarvittaessa EUH:n ja asianomaisten EU:n virastojen kanssa ottaen huomioon jäsenvaltioiden määrittämät kohdennetut lisätoimet tai täydentävät toimet.

2. Nykyisten mekanismien, välineiden ja prosessien hyödyntäminen

Aloilla, joita käsitellään kaikissa pilareissa, olisi hyödynnettävä synergioita käyttämällä parhaalla mahdollisella tavalla olemassa olevia mekanismeja, välineitä ja prosesseja. EU:n toimielimiä ja asiaankuuluvia virastoja ja elimiä pyydetään koordinoimaan EU:n huumausainestrategian täytäntöönpanoon liittyviä toimiaan täydentävyyden varmistamiseksi ja omien toimeksiantojensa mukaisesti. Niiden olisi mahdollisuuksien mukaan varmistettava, että olemassa olevat mekanismit, välineet ja prosessit ovat yhdenmukaisia strategiassa asetettujen prioriteettien kanssa.

Tarvittaessa ja neuvoston peräkkäisten puheenjohtajavaltioiden vahvistamien prioriteettien perusteella muita EU:n toimielimiä ja asiaankuuluvia virastoja ja elimiä kannustetaan tiedottamaan säännöllisesti horisontaaliselle huumausainetyöryhmälle omasta panoksestaan strategian täytäntöönpanoon. Jäsenvaltioita kannustetaan myös tiedottamaan horisontaaliselle huumausainetyöryhmälle strategian täytäntöönpanoon liittyvistä kansallisista kehityskuluista. Komissiota, EUH:ta, EU:n virastoja ja jäsenvaltioita kannustetaan antamaan horisontaaliselle huumausainetyöryhmälle tietoja muiden kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen sellaisista toimista tai aloitteista, joilla on merkitystä strategian täytäntöönpanon kannalta.

Näin horisontaalisella huumausainetyöryhmällä on mahdollisuus saada yleiskuva täytäntöönpanoon liittyvistä toimista muun muassa terveyden, oikeudellisen yhteistyön, sisäasioiden ja kansainvälisen yhteistyön aloilla ymmärtääkseen niiden välistä vuorovaikutusta ja auttaakseen korjaamaan puutteita, päällekkäisyyksiä tai epä johdonmukaisuuksia, jotka voivat heikentää EU:n huumausainestrategian tehokkuutta tai haitata sen toteuttamista.

3. Yhteistyöhankkeet

Yhteistyöhankkeiden olisi toimittava operatiivisena välineenä niiden EU:n huumausainestrategian osa-alueiden käsittelemistä varten, jotka hyötyisivät sitoutumisen tehostamisesta kaikilla tasoilla (paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla) jo olemassa olevien mekanismien, rakenteiden ja välineiden lisäksi kysynnän vähentämisen sekä riskien ja haittojen vähentämisen alalla. Hankepohjainen toimintatapa kuvastaa tarvetta vahvistaa täytäntöönpanoa näillä aloilla ja helpottaa EU:n, kansallisella tai paikallisella tasolla toteutettavien toimien välisiä synergioita. Yhteistyöhankkeiden olisi täydennettävä olemassa olevia mekanismeja, rakenteita ja välineitä. Yhteistyöhankkeiden tarkoituksena on näin ollen käsitellä sellaisia strategiaan sisältyviä pilareita ja prioriteetteja, joita huume kaupan torjumista koskeva EU:n toimintasuunnitelma ja EMPACTin huumausainekauppaa koskevat prioriteetit eivät kata, ja tunnustaa ne samalla yhtä tärkeiksi EU:n huumausainestrategian tehokkaan ja tasapainoisen täytäntöönpanon kannalta.

Horisontaalisessa huumausainetyöryhmässä kokoontuvat jäsenvaltiot keskustelevat ja sopivat menetelmistä sekä yhteistyöhankkeiden aiheista.

Yhteistyöhankkeiden johtaminen ja niihin osallistuminen on jäsenvaltioille vapaaehtoista. Näin varmistetaan, että täytäntöönpanokehys vastaa edelleen kansallisia tarpeita ja uusia haasteita. EU:n virastoja, erityisesti EUDAAa, pyydetään myös osallistumaan yhteistyöhankkeisiin tarvittaessa. Lisäksi olisi tarvittaessa helpotettava muiden toimijoiden, kuten tiedeyhteisön, laboratorioiden ja muiden erikoistuneiden yhteisöjen, kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan, osallistumista.

Osallistujien olisi seurattava yhteistyöhankkeiden täytäntöönpanoa EUDAn avustuksella EUDAn käytettävissä olevien resurssien rajoissa. Horisontaalisen huumausainetyöryhmän puheenjohtajana toimiva neuvoston puheenjohtajavaltio esittää neuvoston pääsihteeristön tuella yleiskatsauksen hankkeista ja niiden edistymisestä. Osana kunkin yhteistyöhankkeen kehittämistä osallistuvien jäsenvaltioiden olisi EUDAn tukemana pyrittävä tekemään perustason arviointi, joka liittyy täytäntöönpanoon ja tarvittaessa suorituskykyindikaattoreiden kehittämiseen.

Tähän mennessä ja ennen pilottivaiheen käynnistämistä jäsenvaltioista Ranska on jo ehdottanut yhteistyöhanketta psykostimulanttien käytöstä johtuvia ongelmia koskevan eurooppalaisen tutkimuksen edistämiseksi³.

Osallistuvat jäsenvaltiot voivat tukea yhteistyöhankkeiden toteuttamista kansallisella rahoituksella sekä mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa yhdessä EU:n rahoituslähteiden, kuten EU4Health-ohjelman, Euroopan sosiaalirahasto plussan ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, kanssa tapauksen mukaan ja EU:n laajempien prioriteettien mukaisesti. Koska yhteistyöhankkeiden täytäntöönpano jatkuu vuoden 2028 jälkeen, rahoitusmahdollisuuksia voitaisiin tutkia osana seuraavaa monivuotista rahoituskehystä sanotun kuitenkin rajoittamatta seuraavasta monivuotisesta rahoituskehystä käytäviä neuvotteluja. Neuvosto pyytää komissiota antamaan yhteistyöhankkeisiin osallistuville jäsenvaltioille teknistä apua asiaankuuluvien EU:n rahoituslähteiden käytössä, jos se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

³ Aloitteen tavoitteena on jakaa olemassa olevaa tietoa ja käynnissä olevia tutkimuksia psykostimulanttien käytöstä johtuvien ongelmien hoidosta, keskustella resurssien yhdistämisestä, mahdollisuudesta kehittää suuria kohortteja, protokollien yhdenmukaistamisesta sekä vertailukelpoisten ja kumulatiivisten tietojen tuottamisesta sekä hyödyntää yhteyksiä lääketeollisuuden tehokkaiden hoitojen kehittämisen ja arvioinnin nopeuttamiseksi.

EUDA voi tukea yhteistyöhankkeita erityisesti tieteellisten analyysien, menetelmien kehittämisen, seurannan ja tulosten levittämisen osalta, jos tämä on sen toimeksiannon, ohjelmasuunnittelun ja käytettävissä olevien resurssien mukaista. Asianomaiset EU:n edustustot osallistuvat asiaankuuluvalla tavalla hankkeisiin, joihin sisältyy EU:n ulkopuolella tai yhteistyössä kolmansien maiden kanssa toteutettavia toimia.

Yhteistyöhankkeiden pilottivaihe alkaa vuoden 2026 jälkipuoliskolla ja kestää 18 kuukautta. Hanke pohjaisen toimintatavan jatkaminen ja edelleen kehittäminen riippuu siitä, millaiseksi horisontaalisessa huumausainetyöryhmässä kokoontuvat jäsenvaltiot arvioivat sen tuoman lisäarvon.
